

การค้นคว้าแบบอิสระ เรื่องปัญหาในการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาในการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร การศึกษาใช้วิธีออกแบบสอบถามผู้สอบบัญชีภาษีอากร จำนวน 395 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมากภายในระยะเวลาที่กำหนด จำนวน 135 คน จึงได้รวบรวมข้อมูลทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ประกอบด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยเลขคณิต และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย นอกจากนี้ยังรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วารสารที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 61.70 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และอาชีพปัจจุบันเป็นผู้จัดการบัญชี ในรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดปี 2545 มีการปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชีในฐานะผู้สอบบัญชีภาษีอากร จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 51.11 และอีกจำนวน 66 คน ไม่มีการปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชี

ผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้สอบบัญชีภาษีอากรในรอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดปี 2545 ส่วนใหญ่แจ้งจำนวนและรายชื่อห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จะลงลายมือชื่อรับรอง ระหว่าง 1-20 ราย ซึ่งมีวิธีคิดต่อรับงานตรวจสอบโดยเลือกและจัดหาเอง คิดเป็นร้อยละ 63.80 จำนวนผู้ช่วยตรวจสอบและรับรองบัญชีจะอยู่ระหว่าง 1-3 คน โดยค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบและรับรองบัญชีต่อราย สูงสุดเป็นจำนวนเงินระหว่าง 5,001 - 8,000 บาท และต่ำสุดเป็นจำนวนเงินต่ำกว่า 3,000 บาท

ปัญหาในการตรวจสอบและรับรองบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากร ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับปัญหาในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

- ปัญหาเกี่ยวกับการรับงาน และการแจ้งรายชื่อลูกค้า มีปัญหาระดับปานกลางในด้านความเสี่ยงในการรับงานจากลูกค้า และการกำหนดค่าธรรมเนียม
- ปัญหาด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีปัญหาระดับมากในการทดสอบความถูกต้องของบัญชีสินค้าคงเหลือ ส่วนปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางเป็นปัญหาเกี่ยวกับพฤติการณ์ของห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในการนำเอกสารประกอบการลงบัญชีที่เห็นว่าน่าไม่ตรงกับความเป็นจริง และการทดสอบความถูกต้องของบัญชีเงินสดและเงินฝากธนาคาร
- ปัญหาเกี่ยวกับการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี มีปัญหาระดับปานกลางเกี่ยวกับแบบรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี และการแสดงข้อยกเว้นหากมีความผิดปกติ
- ส่วนปัญหาทั่วไป มีปัญหาระดับปานกลางเกี่ยวกับการเข้าฝึกอบรม และการได้รับข้อมูลข่าวสาร

แนวทางในการแก้ไขปัญหานั้น หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบควรกำหนดมาตรฐานการสอบบัญชี และแนวปฏิบัติในการตรวจสอบและรับรองบัญชีให้ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับวิธีการเขียนรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี เนื่องจากรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชีของผู้สอบบัญชีภาษีอากรมีความแตกต่างกับรายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

The objective of this independent study was to study all the problems that were found from auditing by tax auditors. The questionnaires were sent to 395 tax auditors and 135 of them were answered back in the date line. The collected data were analysed by many of statistic tools such as frequency, percentage and means. They were presented by explanatory tables which included other informations from books, documents and involved journals. The results of the study were as follow.

Most of the answerers were female which was 61.70 percents of them. Their ages were between 31 to 40 years and most of them worked as accounting managers. On the fiscal year 2002, 69 persons of them (51.11 percents) had used their tax auditor licenses while the others had not.

The amount of the clients that most of the tax auditors who acted in the year 2002 had declared were between 1 to 20. 63.8 percents of them made their own selections and decisions to select their customers. Besides, 86.96 percents of them had used 1 to 3 assistants. About admission fee, the highest was between 5,001 - 8,000 baht and the lowest was lower than 3,000 baht.

About the problems that were found from their operations, in whole picture was in moderate level. They should be classified as follow.

- About the problems of client selection and declaration, the risk of getting job and admission fee set up was moderate.
- About the standardization of the operation problems, the way to test the correctness of inventory account was the most careful problem. Meanwhile, the respectability of the reconcilable documents and the test of cash or cash in bank account were moderate.
- About the problems of tax auditor report, they were not much serious about forms and the way to write the exception of the report.
- About other general problems, training and the way to get information were their moderate problems.

For the keys to solve the above problems, government department should set up more clearly tax auditing standardization and regulations. Moreover, training about making tax auditing report should be handled because they are different from the auditing report of certified public accountant.